

Glas zaveznikov

Leto II - Št. 453

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 5 lir

TRST, ponedeljek 9. decembra 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 8 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona); trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglas L. 45. V vsebini lista (tekstni oglas) L. 45. DAVEK na vsot. Plačljivo vnaprej. Oglaš sprejema izključno: S.P.I. Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 5; zaostale L. 10. Rokopisov ne vračamo.

Prva izmenjava mnenj o mirovni pogodbi z Nemčijo

MONTGOMERY V AVSTRIJI

London, 9. decembra
Kot poroča BBC, se je mudil na letališču Britanskega letalstva general Montgomery v Avstriji. Obiskal je britanski glavni stan v Celovcu, kjer se je razgovorjal z visokim komisarjem generalom Steelom. Maršal Montgomery je nagovoril častnike glavnega stana. Preden je nadaljeval potovanje, je pozdravil številne tovarševske VIII. armade, ki trenutno služijo v Avstriji. Mislilo, da se bo maršal danes dopoldne vrnil v Italijo.

SIDKI PAŠA ODSTOPIL

Kairo, 9. decembra
Uradno so javili, da je odstopil egipčanski ministrijski predsednik Sidki paša. Kralj Faruk odstopa in ni sprejel. Sidki paša je odstopil iz zdravstvenih razlogov. Politika in vojaštvo sta bila sicer po vsej državi v alarmnem stanju, da preprečita vsak možen nered, ki bi mogel slediti vlažni krizi, ki je nastala večeraj v Kairu so bile množične protivažnostne demonstracije, policija pa poroča, da ni bilo neredov.

KONGRES SOCIALNIH DEMOKRATOV SREDNJE EVROPE

London, 9. decembra
V soboto se je prišel kongres socialdemokratskih strank Srednje Evrope z udeležbo zastopstev Češke, Poljske, Romunije, Bolgarije, Madžarske in Avstrije. Namestnik češkoslovaškega ministrskega predsednika Fierlinger, ki je ob enem voditelj češkoslovaške delegacije, je dejal, da je namen kongresa sodelovanje socialdemokratskih strank Srednje Evrope na političnem, gospodarskem in socialnem področju.

SOVJETI PREPOVEDALI BOJNE PESMI

Schwerin, 1. decembra
Britanska obveščevalna služba v Nemčiji je javila, da pri uradnih ali javnih slovesnostih, ki bi jih organizirali ali prišli božični vsjozi, telji otroških vrtec v mestu Schwerin v sovjetskem zasebnem področju, ne bo dovoljeno peti »Sveta noč«, ki je nemška tradicionalna božična parodna pesem. Prepoved te pesmi, kakor tudi druge nemške narodne pesmi »O du Froelches«, je izdal mestni urad mladinske organizacije. V zgodnjem so razen tega prepovedali vse, ki bi bile predstave, kjer bi na slopal angeli.

Kršilve grške meje jutri pred Varnost. svetom

Nov protest Jugoslavije

LAKE SUCCESS, 9. decembra — V soboto so uradno naznanili, da bo Varnostni svet na jutrišnjem večernem zasedanju, na katerem bo preučeval tudi novo prošnjo Siria za sprejem med Združene narode, razpravljati o grški pritožbi zaradi incidentov vzdolj severne grške meje. Vršilec dolžnosti ameriškega zunanjega ministra Dean Acheson je na petkovski tiskovni konferenci na vprašanje, če je naklonjen preiskavi o domnevnih kršitvah grške meje po Jugoslaviji, Albaniji in Bolgariji, kot je nasvetoval grški ministrijski predsednik Tsaldaris ob prihodu v New York izjavil, da Združene države ne bodo izrazile svojega stališča, dokler pritožba ne bo uradno predložena.

Atenska poročevalna agencija je v soboto zvečer javila, da so oborožene sile, ki so se umakale proti bolgarski meji, napadle dve vasi na nekem poljskem postojanku na obmejnem področju Didimotikona v zahodni Traciji.

Agencija je poleg tega sporočila, da so se skoraj zaključili obsevalne akcije na področjih Hasi in Antusale v Tesaliji. Oborožene sile so razpršile več gverilcev pa pobili, oz. ujele.

Grška sedma divizija je začela z obsejalnimi obsejalnimi akcijami proti gverilcem na področju reke Foros v bližini turške meje. Najhuji gverilski napadi so bili na trameji Grčije, Turčije in Bolgarije. Grški vojski krog pravijo, da se je središče gverilskih napadov v jugoslovanske meje v Makedoniji premaknilo na bolgarsko mejo v Traciji.

«Reuters» poroča, da je jugoslovanska vlada v soboto protestirala pri grški vladi, češ da je grško letalo vnovič

Due gledanji na ustanovitev posebnega odbora namestnikov

Byrnesov in Molotovljev program bodočih zasedanj

NEW YORK, 9. decembra — Štirje zunanji ministri so v soboto dopoldne razpravljali o dveh bistvenih vprašanjih, ki se tičejo bodočih razgovorov o Nemčiji, in sicer o imenovanju posebnih namestnikov, ki bi bili pooblašeni za preučevanje nemških vprašanj ter o tem, da bi zainteresiranim državam dovolili, da predložijo svoje zahteve do Nemčije. Vsa izmed štirih ministrov je razložil svoje stališče o načinu reševanja teh vprašanj.

Estveno nasprotje mnenj med Molotovom in ostalimi ministri se je pokazalo pri vprašanju, ali je treba ustanoviti poseben odbor namestnikov, ki bi bili pooblašeni za sprejemanje zahtev takoj, ali pa je treba s tem počakati do konca prihodnjega zasedanja Sveta zunanjih ministrov.

Britanski zunanji minister Bevin je podpiral Byrnesovo mnenje, ki temelji na dejstvu, da so se male države že med sestavljanjem mirovnih pogodb z bivšimi satelitskimi državami Nemčije pritoževale, da so jih zaslišali šele potem, ko je Svet zunanjih ministrov že sprejel sklepe temeljne važnosti.

Byrnes je izjavil, da bi Molotovljev predlog, po katerem namestniki pritožb ne bi smeli sprejemati, preden ne bi dobili navodila od Sveta zunanjih ministrov, povzročilo, da bi na zunanje ministre spet letele pritožbe malih držav.

Ker je moral Bevin že zgodaj odgovoriti v Washington na obisk v Belo Hito, o katerem je vršilec dolžnosti ameriškega zunanjega ministra Acheson v petek, na tiskovni konferenci izjavil, da je je zasebni obisk, za katerega ameriški zunanji minister ni sestavil nikakega programa za razgovore, ni so mogli v pogledu imenovanja posebnega odbora namestnikov doseči nobenega sklepa in so zaradi tega razpravljanja preložili na današnji dan.

Britanski zunanji minister Bevin je imel v soboto enourni razgovor s predsednikom Trumanom. Razpravljala sta o vseh svetovnih problemih, čeprav je bilo prvotno javljeno, da bo Bevin prišel samo na vidnostni obisk. Razpravljala sta tudi o palestinskem in prehranbenem vprašanju.

V soboto smo že poročali, da je ameriški zunanji minister Byrnes izdal predlog za bodoča zasedanja Sveta zunanjih ministrov. Po tem predlogu bi se morali zunanji ministri lotiti naslednjih vprašanj:

1. Svet zunanjih ministrov bi moral imenovati posebne namestnike, ki bi preučevali tista nemška vprašanja, ki bi jim jih odkazali zunanji ministri.

2. Namestniki bi morali zaslišati

stališča Belgije, Češkoslovaške, Danske, Jugoslavije, Luksemburške, Nizozemske, Poljske in tudi drugih vlad, ki bi želele predložiti mnenja. Zaslišati bi jih morali prej, preden bi Svet zunanjih ministrov sprejel začasne sklepe. Omenjena stališča bi tvorila predhodno podlago za sledeča razpravljanja z omenjenimi državami, do katerih bi prišlo takrat ko bi to imel za potrebno Svet zunanjih ministrov.

3. Povabiti bi morali Zavezniški nadzorstveni svet, da predloži Svetu zunanjih ministrov poročilo o naslednjih vprašanjih:

a. oblika in obseg pristojnosti nemške začasne vlade;

b. ustanovitev orednih zvez in gosposarskih in političnih bodnostnih Nemčije pod štirilastno vlado;

c. mirovna pogodba z Avstrijo («Reuters» je v soboto iz verodostojnih virov izvedel, da je Molotov na sobotnem zasedanju pristal, da vključijo avstrijsko vprašanje v dnevni red razpravljanja o Nemčiji, predložil pa je, naj bi bila ta razpravljanja konec januarja ali februarja);

5. Omejitev zasedbenih sil v Evropi;

6. Kraj in čas prihodnjega zasedanja.

Dnevni red prihodnjega zasedanja bi moral po Byrnesovem predlogu obsegati:

1. Bodoča meja Nemčije, vključno s Poljsko;

2. Postopno demilitarizacija Nemčije, predlog Združenih držav za ostale potrebne črpe o gospodarskem in vojaškem nadzorstvu nad Nemčijo;

3. Ustanovitev orednih ustanov (kot pod b. zgornj);

4. Začasno nemško vlad (kot a. zgornj);

5. Splošni osnutek mirovne pogodbe z Nemčijo;

6. Mirovno pogodbo z Avstrijo;

7. Ostale dogovorjene člene.

Molotov pa je po svoji strani predložil:

I. Da bi prihodnje zasedanje Sveta zunanjih ministrov sklicali z namenom, da pretrgajo mirovni pogodbi z Nemčijo in Avstrijo (Molotov ni omenil časa in kraja prihodnjega zasedanja, med razpravljanjem pa je izjavil, da bi imel najrajši, da bi bilo zasedanje v drugi polovici februarja v Moskvi, čeprav je pripravljen upoštevati druge predloge).

II. Da bi dobili naslednji dnevni red bodočega zasedanja:

a. Poročilo Zavezniškega nadzorstvenega sveta za vsa obdobja od potpisane pogodbe o sedanjega trenutka, in sicer v pogledu demilitarizacije, demokratizacije, gospodarskih vprašanj in vojne odškodnine;

b. Centralizacijo nemške uprave in vprašanje oblike bodoče nemške vlade;

c. Pripravo mirovne pogodbe z Nemčijo — postopek za izdelavo načrta, imenovanje posebnih namestnikov, temeljna navodila Sveta zunanjih ministrov namestnikom;

d. Pripravo mirovne pogodbe z Avstrijo;

e. Likvidacijo Prusije — zahteva po poročilu Zavezniškega nadzorstvenega sveta;

f. Poročilo odbora premoženjskih strokovnjakov — zahteva Sveta zunanjih ministrov z dne 12. julija;

III. Zahteva, da Zavezniški nadzorstveni svet predloži poročilo o vprašanjih, ki so na dnevnem redu dvajseta pred pričetkom prihodnjega zasedanja Sveta zunanjih ministrov.

Byrnes je izjavil, da sporazum o dnevnem redu ne bi smel biti tak, ker se z izjemo ene same točke, ki bi jo preučevalo sporno vprašanje, ne bi bilo potrebno razpravljanje, da je zveza pripravljena na pogajanja z vlado in z lastniki rudnikov, kakor bo pač odločilo vrhovno sodišče.

Iz washingtonskih krogov poročajo, da bodo Združene države zaradi konca rudarske stavke čim prej — morda v teku enega tedna — spet dobavljale premog Evropi. Ameriška uprava za premog je odredila takojšnje nadaljevanje izvoza premoga. Konec stavke poročajo tudi odstranitve ovire pri izvedbi ameriških načrtov proti pomankanju živil. V Washingtonu menijo, da bo mogoče povečati celotni ameriški izvoz za leto 1946.

Italijanski zunanji minister socialist Pietro Nenni ter italijanski komunistični voditelj Palmiro Togliatti.

AMERIKA ZAHTEVA PLACILO DOLGA OD ZSSR

Washington, 9. decembra
Neki ameriški funkcionar je izjavil, da so Združene države poslane Sovjetski zvezi drugo noto, v kateri zahtevajo, naj ZSSR poravnava račun 11 milijard dolarjev, ki so jih izplačale Združene države na osnovi zakona o zakupu in posoji.

EKSPLOZIJA MUNICIJSKEGA SKLADIŠČA NA KITAJSKEM

Sanghaj, 9. decembra
Po poročilu uradne obveščevalne agencije je bilo pri eksploziji 25 do 30.000 bomb in ročnih granat raznega kalibra v nekem kitajskem vojaškem skladišču v pokrajini Kiangnan ubitih mnogo kitajskih vojakov in kulijev.

Uradno poročilo pravi, da je nesrečo povzročila malomarnost delavca, ki mu je padla na tla ročna bomba. Nadaljnje podrobnosti ni.

OPTIMIZEM V TURČIJI

London, 9. decembra
«Timesov» dopisnik poroča iz Carigrada, da spravi duh, ki očitno prevladuje v Svetu štirih zunanjih ministrov, pomirjevalo vpliva na turško javno mnenje.

Dopisnik pristavlja: «Izgleda da pametno rešitev podonavskega vprašanja so sprejeli dobro ker daje upati, da bodo pri dardanelskem vprašanju pokazali isti spravi duh».

Diplomatski krogi v Ankari menijo, da so zunanji ministri morda že zasebno razpravljali o dardanelškem vprašanju, uradni krogi pa ne izdajo svojega stališča ter menijo, da se bo Turčija držala samo sporazumov, ki so jih sklenili na mednarodni konferenci, na kateri je zastopana in da ne bo priznala odločitev, ki bi jih sprejeli brez njene.

Delovanje pododborov Združenih narodov

Razorožitev in Španija

Predlog, ki naj priporoči izključitev Španije od sprejema v mednarodne ustanove, ki so jih ustanovili ali ki so v zvezi z ZN

NEW YORK, 9. decembra — Pred pričetkom sobotnega plenarnega zasedanja glavne skupščine ZN so imeli vsi člani in pododbori mnogo težkega dela. Nekateri so se sestali, da bi pred oddajo še enkrat ponovno pregledali poročila za glavno skupščino. Politični pododbor ZN, ki ima nalogo sestaviti predloge za razorožitev, je obravnaval vprašanje položaja Varnostnega sveta v pogledu njegove pravice veta pri vprašanju zmanjšanja oborožitve.

Po tri in polurnem zasedanju ni so mogli doseči nobenega sporazuma o uvedbi ukrepov, ki bi preprečevali proizvodnjo atomskih orožja ter orožja s kisline vrste. Višinski je izjavil, da je treba naložiti glavno odgovornost v pogledu vprašanja razorožitve Varnostnemu svetu in dodal, da bo Varnostni svet prevzel odgovornost za ustanove, katere je odločil. Britanski delegat sir Hartley Shawcross je grajal Višinskega trditve, po kateri naj bi bil čl. 43 listine ZN, ki obravnava vprašanje sil, ki bi bile Varnostnemu svetu na razpolago za vzdrževanje miru in varnosti.

glede vprašanja, o katerem razpravljajo, povsem irelevanten. Shawcross je dejal, da je čl. 43 zelo važen.

Politični odbor glavne skupščine Združenih narodov je sprejel avstralski predlog, s katerim zahtevajo od stalnih članov Varnostnega sveta, naj ravna tako, da uporaba veta odbora ne bo ovirala pri hitrih odločitvah.

Pododbor za skupno upravo glavne skupščine ZN je v soboto z 12 proti 3 glasovom (dva sta se vzdržala) odobril osnutek spo-

Francija je volila Svet republike

Dobri izgledi MPR

PARIZ, 9. decembra — Včeraj so bile v Franciji volitve v Svet republike (po novi ustavi zbornica), pri katerih je 88.805 posebnih volitev volilo 200 članov (izmed skupnega števila 315) nove zbornice. Število volitev je bilo sestavljeno takole: 85.232 volilnih mož, izvoljenih s splošnimi volitvami 24. novembra, 554 poslancev metropolitanske Francije in 3.028 članov pokrajinskih svetov. Volitve so se vršile v znamenju bitke med komunisti in ljudskimi republikanskim gibanjem za prvo mesto v zgornji zbornici in za vodstvo v francoskem političnem življenju. Po dosedanjih izidih ima ljudsko republikansko gibanje mnogo izgledov za zmago.

Volitve so budno zasledovale vse politične stranke, ki so stale pri sedanjih zakulisnih pogajanjih za sestavo nove koalicijske vlade ob strani. Pri volitvah volilnih mož pred 14 dnevi so dobili komunisti in ljudski republikanci praktično enako število glasov, komunisti in socialisti skupaj pa tudi sorazmerno manj kot pri splošnih volitvah v spodnjo zbornico. Komunisti menijo, da bodo dobili pri volitvah v Svet republike okoli 70 sedev izmed 200. Ljudsko republikansko gibanje meni, da bo dobilo večje število, kar je predvidevalo, da bo v nekaterih volilnih okrožjih dežnarske skupine umaknile kandidate v korist ljudskega republikanskega gibanja.

Komunisti so bili razvili po deset veliko propagando ter pri tem predvsem poudarjali, da so najmočnejša stranka v spodnji zbornici in da zaradi tega zahtevajo tudi od predsednika vlade. Čeprav se niso, da bi jo posrečilo, da bi v spodnji zbornici prodor njihov predsedniški kandidat, so vendar uspeli, da ni mogel zmagati kandidat ljudskega republikanskega gibanja (Bidaud). Če bi komunisti dobili večino v

Poročilo francoskega notranjega ministrstva pravi, da temeljito garni podatki na poročilih, ki so jih poslali prefekti departementov in je možno, da bodo prišli še nekateri popravki. Izid so torej le začetni in poluradni.

Po enakih podatkih je dobilo ljudsko republikansko gibanje 27.289 glasov, komunisti 25.780, socialisti 15.710, radikalni 10.330, neodvisna repub. stranka (konserv.) 4.240, republikanska stranka svobode (tu. di demokratska) 3.723 ter druge politične skupine 1.170 glasov.

VSESLOVANSKI KONGRES V BEOGRADU

Beograd, 9. decembra

Jugoslovanska poročevalna agencija javlja, da se je večeraj v Beogradu začel prvi povojni vseslovanski kongres, na katerem sodelujejo delegati Sovjetske zveze, Poljske, Češkoslovaške, Bolgarije in ameriških Slovanov. Ob otvoritvi so bili navzoči maršal Tito, sovjetski maršal Toluhin, predsednik prejšnjega jugoslovanskega narodne skupščine Ivan Ribar ter člani vlade. Kongres je otvoril univerzitetni profesor Stevan Jakovljevič.

Maršal Tito je imel govor, v katerem je dejal, da so se Slovani sestali v interesu svojih ljudstev ter uspeha progresivnega Slovanstva. Slovani imajo veliko poslanstvo, ki pa ni v ustvaritvi panslovanskega bloka; Slovanov tudi ni mogoče grajati, da bi ogrozili neodvisnost drugih narodov. Slovanški narodi hočejo preprečiti ponovitev strašne tragedije, ki jih je zadela med vojno, ko so Nemci in druge fašistične hode napadle Slovanov. V nedavni preteklosti so se Slovani prijavili, kaj pomeni nesloga, kaj pomeni nemška nevarnost in kaj bi bilo s njimi in s ostalimi Slovanstvom brez glasne Rdeče armade. Tito je zaključil: «Najboljša hvala našim vojakom, ki jih je pripeljala velika Sovjetska zveza in ostali slovanški narodi. Za Titom je govoril tudi maršal Toluhin. Vseslovanskemu kongresu so poslali poleg drugih poslane bratovske tudi generalim Stalin, predsednik poljskega narodnega sveta Boleslav Bierut, in predsednik češkoslovaške republike Edvard Beneš.

FRANCOSKI SKOFI ZA STEPINCA

Vatikan, 9. decembra

Papež je prejel ugovor francoskih kardinalov, nadškofov in škofov proti obsojiti primasa Jugoslavije mons. Stepinca, katerega je jugoslovansko sodišče proglasilo s krivice kolaboracionista s sovražnikom ter ga obsodilo na 16 let prisilnega dela.

Splošne volitve v Perziji odgovorene

Prijazno opozorilo Sovjetske zveze

TEHERAN, 9. decembra — Splošne volitve v Perziji, ki bi se morale po vsej državi razen v »avtonomni« pokrajini Azerbejdžan pričeti v soboto, so odložili; volitve se ne bodo pričele prej, dokler ne bodo povsod prispeli na mesta volilni nadzorniki, kar se bo približno zgodilo čez teden dni.

Perzijski veleposlanik v Washingtonu Hussein Ala je v petek izročil Varnostnemu svetu noto, v kateri opozarja na položaj, ki je nastal v Perziji na predvečer tamkajšnjih volitev. Perzijska skuta se sklicuje na prejšnje pritožbe pri Varnostnem svetu zaradi vmešavanja v perzijske notranje zadeve ter pravi, da osrednja vlada še ni mogla vzpostaviti oblasti v Azerbejdžanu. Da bi vlada med volitvami zagotovila zakonitost in red, je sklenila, da morajo biti v vseh pokrajinskih vojaške posade. Ljudje, ki so na oblasti v Azerbejdžanu, so se temu uprli in tudi sovjetski veleposlanik v Teheranu Sadikov je perzijsko vlado prijazno opozoril na to zadevo. Nasvetoval ji je, naj opusti načrt; nasvet je utemeljeval z razlogom, da bi utegnilo povzročiti vzkorakanje vladnih čet v Azerbejdžan nereda v Azerbejdžanu in ob sovjetski meji.

Perzijska nota pravi, da je vlada odgovorna za red in za nepristransko izvedbo volitev v Azerbejdžanu prav tako kot drugod v državi ter izjavlja: «Vlada bo storila potrebne korake za ohranitev reda. Upamo, da nekateri tega ne bodo tolmačili kot sovražne demonstracije proti njim».

Nota od Varnostnega sveta ne zahteva nikake akcije, poudarja pa potrebo, da mora biti Varnostni svet dobro obveščen o razvoju dogodkov.

Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva je v soboto izjavil, da Velika Britanija in Združene države podpirata pravico perzijske vlade, da lahko pošlje čete v Azerbejdžan. Omenjeno izjavo je čal ob priliki komentiranja vesti, da so Sovjetska zveza preko veleposlanika Sadikova perzijski vladi odsvetovala, da ne pošlje čete v Azerbejdžan.

Lewis proglasil konec stavke

Politični uspeh Trumana

LONDON, 9. decembra — «BBC» poroča, da je John L. Lewis v soboto zjutraj izdal ukaz za konec 17 dni trajajoče stavke 400.000 rudarjev, ki je po izjavah vladnih poročevalcev grozila, da bo preprečila izvoz živil iz Amerike v seestrane države Evrope, onemogočila prevoze v državi ter ohromila industrijo, predvsem proizvodnjo jekla ter predelovanje mesa. Predsednik Truman, ki bi moral imeti večeraj zaradi stavke govora, je govor s soboto zvečer odločeval.

Predsednik vrhovnega sodišča Fred Vinson je imel v soboto zjutraj zasebni razgovor z glavnim tožilcem Združenih držav Tomom Clarkom ter odločitev, ki zastopajo Lewisa ter rudarske sindikate. Razpravljali so o takojšnji reviziji Lewisove obsodbe.

Lewis je poslal zvezi rudarjev pismo v katerem pravi, da je dal ukaz za obnovo dela vsaj do konca marca, da bo vrhovno sodišče, ki bi jo preučevalo sporno vprašanje, lahko ukrepalo brez javnega pritiska, ki ga je povzročil val neravnove. V pisnu pojasnjuje, da je do tega sklepa prišlo v najboljši veri ter zaključuje, da je zveza pripravljena na pogajanja z vlado in z lastniki rudnikov, kakor bo pač odločilo vrhovno sodišče.

Iz washingtonskih krogov poročajo, da bodo Združene države zaradi konca rudarske stavke čim prej — morda v teku enega tedna — spet dobavljale premog Evropi. Ameriška uprava za premog je odredila takojšnje nadaljevanje izvoza premoga. Konec stavke poročajo tudi odstranitve ovire pri izvedbi ameriških načrtov proti pomankanju živil. V Washingtonu menijo, da bo mogoče povečati celotni ameriški izvoz za leto 1946.

